Kymenlaakson kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025–2027

KYMEN LAAKSON kesäyliopisto

Sisällys

Johdanto....3
Lait suunnitelman taustalla....3
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)....4
Suunnitelman laadinta Kymenlaakson kesäyliopistossa....4
Suunnitelman ohjeistus....5
Laadintaprosessi Kymenlaakson kesäyliopistossa....5
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Kymenlaakson kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa....6
Nykytilanne....6
Tavoitteet....7
Toimenpiteet....7
Vastuutahot....8

Johdanto

Opetushallituksen mukaan oppilaitoksilla tulee olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Kymenlaakson kesäyliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on laadittu koskemaan vuosia 2025–2027. Tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään ajanjakson aikana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla pyritään edistämään opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Kymenlaakson kesäyliopistossa. Tasa-arvossa on kyse ihmisyydestä, ihmisarvosta sekä jokaisen ihmisen ainutkertaisuudesta.

Kymenlaakson kesäyliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa käydään läpi tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki sekä selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta. Lopuksi esitellään opiskeluun ja opetukseen liittyvät toimenpiteet ja vastuuhenkilöt.

Lait suunnitelman taustalla

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tuli voimaan 1.1.1987. Lakiin on tehty useita muutoksia ja viimeksi sitä uudistettiin 29.6.2021.

Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Kymenlaakson kesäyliopiston on huolehdittava siitä, että sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi tehdään järjestelmällistä ja suunnitelmallista työtä. Kymenlaakson kesäyliopiston tulee myös ennaltaehkäistä syrjintää sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella.

Tasa-arvolaki kieltää asettamasta henkilöä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella muita epäedullisempaan asemaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa, oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sekä tasa-arvolain yleistä syrjintäkieltoa koskevassa säännöksessä tarkoitetulla tavalla. Oppilaitoksen menettelyä on pidettävä kiellettynä syrjintänä myös, jos henkilö joutuu seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi tai syrjintäkäskyn tai -ohjeen johdosta syrjityksi tasa-arvolaissa tarkoitetulla tavalla.

Mikäli opiskelija katsoo joutuneensa syrjityksi sukupuolen perusteella, hänellä on oikeus saada Kymenlaakson kesäyliopistolta asiaa koskeva kirjallinen selvitys. Selvitys on annettava viivytyksettä. Kirjallinen selvitys on annettava myös, jos opiskelija kokee joutuneensa seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi. Selvityksessä on tällöin todettava, mihin toimiin Kymenlaakson kesäyliopisto on ryhtynyt häirinnän poistamiseksi.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnänkohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Lain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää. (9§)

Kymenlaakson kesäyliopiston on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Kymenlaakson kesäyliopiston on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuden toteutumista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta, oman työpaikan luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu sekä tarvittaessa oikeusinstanssit.

Suunnitelman laadinta Kymenlaakson kesäyliopistossa

Kymenlaakson kesäyliopisto

Kymenlaakson kesäyliopisto on vapaan sivistystyön lain mukaista koulutustoimintaa toteuttava oppilaitos. Kymenlaakson kesäyliopisto tukee toiminnallaan elinikäisen oppimisen, henkisen hyvinvoinnin ja koulutuksellisen tasa-arvon periaatteiden toteutumista Kymenlaakson maakunnassa. Kymenlaakson kesäyliopisto järjestää yksilöille, yrityksille ja yhteisöille tarvelähtöistä ajankohtaista koulutusta. Koulutukset ovat pääsääntöisesti avoimia kaikille iästä ja pohjakoulutuksesta riippumatta ja opetus järjestetään huomioiden erilaisissa elämäntilanteissa elävien ihmisten opiskelumahdollisuudet. Koulutukset täydentävät ja monipuolistavat alueen muuta koulutustarjontaa. Toiminnan päämääränä on tarjota elinikäisen oppimisen mahdollisuus ja tukea asukkaiden hyvinvointia Kymenlaakson maakunnassa.

Kymenlaakson kesäyliopistossa opiskelee vuosittain noin 1000–2000 opiskelijaa.

Kymenlaakson kesäyliopiston toimintamuodot

- avoin yliopisto- ja korkeakouluopetus
- työelämän valmiuksia ja osaamista kehittävä koulutus
- ikääntyvien yliopistotoiminta
- lasten ja nuorten yliopistotoiminta

Suunnitelman ohjeistus

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan joko erillisenä tai johonkin muuhun suunnitelmaan sisältyen ja että henkilöstö ja opiskelijat pääsevät vaikuttamaan sen sisältöön.

Laadintaprosessi Kymenlaakson kesäyliopistossa

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu Kymenlaakson kesäyliopiston saamiin asiakaspalautteisiin sekä työyhteisössä käytyihin arviokeskusteluihin. Asiakaspalaute pyydetään koulutuksen jälkeen ja sitä seurataan jatkuvasti ympäri vuoden. Koulutuksen onnistumisen lisäksi siinä annetaan mahdollisuus myös avoimeen palautteeseen.

Kesäyliopiston henkilökunta on laatinut 27.10.2022 tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Asiasta keskusteltiin seuraavien kysymysten pohjalta:

1. Minkälainen on eri ryhmien ja sukupuolten osuus opiskelijoissa kokonaisuutena ja eri opintoaineissa ja tilaisuuksissa?
2. Minkälaiset aiheet ja toimintatavat kiinnostavat ja houkuttelevat eri ryhmiä ja sukupuolia?
3. Keitä puuttuu opiskelijoistamme?
4. Mitkä aiheet ja toimintamuodot voisivat kiinnostaa/olla tarpeellisia niille ryhmille, joita opiskelijoistamme puuttuu/on vähemmistönä?
5. Minkälaisia osallistumisen kynnyksiä vähemmän osallistuvilla ryhmillä voi olla?
6. Onko vähemmän osallistuvilla ryhmillä piilossa olevia opintotarpeita?
7. Onko ryhmiä, joita opistotoiminnan tulisi nyt erityisesti tavoittaa ja tukea?

8. Miltä tiedotuksemme ja opinto-ohjelmamme näyttää eri ryhmien kannalta?
9. Näkyvätkö tasa-arvo ja yhdenvertaisuus yhteiskunnallisina kysymyksinä aiheissa?

Keskustelun ja asiakaspalautteen pohjalta on koottu seuraava kesäyliopiston toimintaa kuvaileva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusarvio sekä visio jatkossa tarvittavista toimista. Arvio ja visio toimista on päivitetty 9.1.2025.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Kymenlaakson kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa

Kymenlaakson kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma arvioi ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista sekä ohjaa tekemään tarvittavat toimenpiteet asian eteen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kesäyliopiston toiminnassa ei tarkoita, että kaikkia kohderyhmiä ja sukupuolia tulee olla opiskelijoissa yhtä paljon. Yhdenvertaisuuden periaatteena on tehdä tarjonnasta mahdollisimman kattava, jolloin kesäyliopiston opintoihin olisi mahdollista tasapuolisesti hakeutua useiden kohderyhmien edustajia. Olennaista on ollut myös osallistumisen esteiden ja mahdollisten piilossa olevia opintotarpeiden löytäminen. Kesäyliopistossa otetaan huomioon sukupuoliroolien muutokset sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymykset opintotarjonnassa.

Nykytilanne

Kymenlaakson kesäyliopisto on kaikille avoin ikään, sukupuoleen, terveydentilaan ja muuhun taustaan kuten koulutukseen, ammattiin, elämänkatsomukseen ja poliittiseen kantaan katsomatta. Kaikki opetus pyritään järjestämään erilaiset oppijat huomioon ottaen opiskelijavalintojen, opetuksen toteuttamisen ja arvioinnin suhteen. Kesäyliopiston opetuskieli on suomi. Avoimen yliopiston koulutustarjonnassa on yksittäisiä englanninkielisiä opintojaksoja.

Opiskelijat valitaan koulutuksiin ja kursseille pääasiassa ilmoittautumisjärjestyksessä. Joihinkin koulutuksiin haetaan pohjakoulutusvaatimusten perusteella tai yhteistyökouluttajan toiveesta erillisellä hakemuksella, joiden tiedot on ilmoitettu koulutuksen kuvauksessa. Näin koulutukseen valitaan pohjakoulutukseltaan tai ammatillisen osaamisen ja työkokemuksen pohjalta sopivimmat hakijat.

Opetus pyritään järjestämään niin, että mahdollisimman monen on niihin vaivatonta osallistua. Lähiopetusta järjestetään kahdessa kaupungissa (Kouvolassa ja Kotkassa). Tarjontaan on lisätty myös verkko-opintoja saavutettavuuden lisäämiseksi. Digitaalista syrjäytymistä on pyritty ehkäisemään tarjoamalla digitaitoja kehittävää koulutusta.

Vuonna 2023 avatuilla uusilla verkkosivuilla on käytössä saavutettavuus-avustimet, jotta jokainen voisi käyttää verkkosivuja helposti rajoitteistaan huolimatta.

Opettajat noudattavat arvioinnissaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita. Avoimen yliopisto-opetuksen osalta arviointi toteutetaan yhteistyöyliopiston ohjeiden mukaisesti.

Kesäyliopistossa ei ole havaittu syrjintää eikä seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää.

Kesäyliopiston opiskelijat pääosin koostuvat työelämässä olevista ammatillista lisäkoulutusta hakevista (pääasiassa sosiaali- ja terveysala, opetus- ja kasvatusala ja hallinto) ja avoimen

yliopiston opiskelijoita. Jonkin verran osallistujia on harrastuskursseilla, ikääntyvien yliopiston sekä lasten ja nuorten yliopiston kursseilla.

Tällä hetkellä kesäyliopiston rahoitusrakenne ei mahdollista sellaisia kurssihintoja, jotka tavoittaisivat kaikki kohderyhmät. Hinnoittelu saattaa rajata koulutusten ulkopuolelle esimerkiksi osan työttömistä, eläkeläisistä, pienituloisista ja maahanmuuttajista. Kesäyliopisto tarjoaa myös joitakin maksuttomia luentoja.

Koulutuksiin ilmoittautujista on mahdollista vetää johtopäätös, että miehillä on usein mahdollisuus osallistua työnantajien kustantamiin ja järjestämiin koulutuksiin, joten heitä on vähemmän kesäyliopiston opiskelijoissa. Naiset kouluttautuvat useammin omalla kustannuksellaan. Lisäksi kesäyliopiston koulutustarjonnassa korostuu sote-alan koulutustarjonta, mistä seuraa, että osallistujina on alan sukupuolijakauman mukaisesti enemmän naisia.

Tavoitteet

Pyritään tarjoamaan kattavasti eri kohderyhmille suunnattuja koulutuksia jokaisella kesäyliopiston toimintasektorilla toiminnan kapasiteetti huomioiden.

Pyritään laajentamaan kesäyliopiston koulutustarjontaa ns. epätyypillisille ammattiryhmille.

Otetaan yhteyttä lukioihin nuorten tavoittamiseksi.

Pyritään järjestämään opinnot mahdollisimman saavutettavasti.

Mikäli kesäyliopistossa havaittaisiin syrjintää, seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää, siihen puututaan nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpiteet

Kymenlaakson kesäyliopisto on mukana yhdessä Kymenlaakson liiton kanssa oikeusministeriön yhdenvertaisuuskampanjassa ”Syrjinnästä vapaa alue”.

Kartoitetaan alueen opintotarjontaa epätyypillisille ammattiryhmille, ja pohditaan, olisiko kesäyliopistolla näille tarjottavaa.

Aikaisemmassa suunnitelmassa toimenpiteenä oli mainittu mahdollisesti somekampanjana toteutettava kysely, millaisia koulutuksia miehet tahtovat. Tästä toimenpiteestä on luovuttu, koska koulutuksia järjestettäessä ja markkinoitaessa tulee pyrkiä sukupuolineutraalisuuteen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökohtien vuoksi.

Etsitään keinoja ja rahoitusratkaisuja työttömien, eläkeläisten, pienituloisten ja maahanmuuttajien koulutustarjonnan mahdollistamiseksi. Tämän toimenpiteen toteuttaminen ja keinojen etsiminen on muuttunut entistä vaikeammaksi erilaisten säästötoimenpiteiden vuoksi. Mm. aikuisopiskelijoille tarkoitettu opintovapaajärjestelmä samoin kuin vuorotteluvapaamahdollisuus lakkautettiin vuonna 2024. Myös valtion myöntämää rahoitustukea vapaan sivistystyön oppilaitoksille on vähennetty ja vähennetään edelleen.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään opetusta erilaisia oppimisvaikeuksia omaaville.

Huomion kiinnittäminen hyvään ja selkeään tekstiin koulutusten esittelyssä. Pitkäkestoisissa koulutuksissa käytössä osaamisperusteinen kuvaus. Koulutuksen hyötyjen korostaminen.

Jokaisen koulutuksen ja kurssin jälkeen pyydetään asiakaspalaute ja sen pohjalta seurataan koulutusten onnistumista sekä kouluttajan, materiaalin, tilan että kesäyliopiston toiminnan osalta. Palautteessa on mahdollisuus myös avoimiin vastauksiin.

Vastuutahot

Kymenlaakson kesäyliopisto on osa Kymenlaakson liittoa.

Kesäyliopiston toiminnasta vastaa rehtori.

Kesäyliopiston henkilökunta vastaa omalla toiminnallaan käytännön toimivuudesta.

Yhteystiedot:

Yhteyshenkilö	sähköposti	puhelin numero
rehtori Elina Ivakko	elina.ivakko@kymenlaakso.fi	040 555 9094
henkilökunta	koulutus@kymenlaakso.fi	044 7478501, 044 7478516